

1.15. TÁNÍ

Tání – děj, při kterém se pevná látka mění na kapalnou. Musíme dodávat teplo → roste vnitřní energie.

Pevné látky dělíme na:

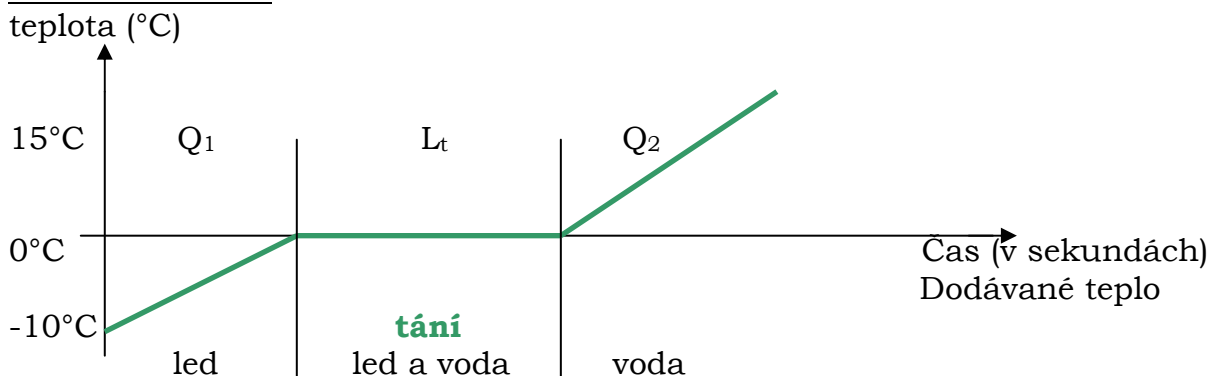
- 1.) amorfnní – nemají pravidelně uspořádané částice – vosk, sklo, ...
- 2.) krystalické – mají pravidelně uspořádané částice – led, sůl, ...

Tání probíhá u těchto skupin pevných látek odlišně!!!

TÁNÍ KRYSTALICKÝCH LÁTEK (NAPŘ. LED)

Na začátku máme led s určitou teplotou, např. -10°C . Začneme ho zahřívát – roste teplota, ale led zatím netaje. Tát začne v momentě, kdy jej zahřejeme na teplotu tání... 0°C . za dalšího zahřívání led pokračuje v tání, ale led a roztátá voda má neustále 0°C ... tedy teplota neroste. Teplota se začne zvětšovat teprve tehdy, až veškerý led roztaje.

čas. záznam tání

t_t – teplota tání – závisí na druhu látky!!

L_t – skupenské teplo tání – teplo, které dodáme pevné látce zahřáté na teplotu tání, aby změnila své skupenství na kapalné. ...jde o teplo dodané v prostřední fázi

l_t – měrné skupenské teplo tání – vztaženo na 1 kg, jeho hodnota je pro danou pevnou látku uvedena v tabulkách

$$L_t = m \cdot l_t$$

$l_t = 334\text{kJ/kg}$ ... voda (led)

Př. Vypočítej, kolik tepla se dodá ledu o teplotě -10°C , aby změnil skupenství na vodu o teplotě 25°C . (je to rovno součtu Q₁ a L_t a Q₂)

Pozn. – průběh tání: v krystalické látce jsou částice uspořádané do krystalické mřížky a kmitají kolem svojí polohy. Při zahřívání roste jejich rychlost. Při zahřátí na teplotu tání je jejich rychlost tak velká, že se začnou z mřížky uvolňovat a neuspořádaně se pohybovat – látka taje. Veškeré dodané teplo se spotřebovává na uvolňování částic, proto v průběhu tání neroste teplota. Teprve až se uvolní všechny částice a mřížka zanikne, tak při dalším zahřívání poroste teplota, ale tentokrát už kapaliny.

Pozn. – pokud po dosažení teploty tání přestaneme látku zahřívát, neproběhne tání, neboť nebude energie na uvolnění částic z krystalické mřížky.

TÁNÍ AMORFNÍCH LÁTEK (NAPŘ. VOSK)

Tání probíhá v určitém teplotním rozmezí, při zahřívání postupně měkne až se změní v kapalinu → nemají konkrétní teplotu tání!!!

CVIČENÍ

UČEBNICE

STR 81 / U1, 2, 3, 4